Raadsvoorstel

Voorstel aan de raad van de gemeente Noardeast-Fryslân

Jaartal + zaaknummer	:	2026 / 2026-239190
Raadsvergadering d.d.	:	5 november 2026 (It Debat 29 oktober 2026)
Portefeuillehouder	:	Pieter Braaksma
Programma	:	(Alle programma's)
Programmaonderdeel	:	Alle
Cluster	:	Yntern Advys & stipe
Onderwerp	:	Begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030
Begrotingswijziging	:	Ja

Voorgesteld raadsbesluit

1. In te stemmen met een OZB verhoging van 15% voor 2027 (€ 2.033.500).
2. In te stemmen met de besparingen voor 2027 (structureel: € 1.558.738 en incidenteel: € 129.396).
3. In te stemmen met het overhevelen van het vrije gedeelte van het project budget CDOKE naar de algemene middelen van de gemeente (€ 485.000).
4. In te stemmen met de onderstaande 6 posten uit het coalitieakkoord:
   - Budget instellen voor procesgeld AZC (€ 200.000) met dekking uit de algemene reserve.
   - Budget instellen voor een onderhoudsfonds Dorpshuizen (€ 400.000) met dekking uit de algemene reserve. Waarbij de raad tevens instemt met het instellen van een nieuwe bestemmingsreserve ‘Onderhoudsfonds Dorpshuizen’. In 2027 wordt eenmalig € 400.000 gestort in deze reserve en gedurende de jaren 2027 tot en met 2030 wordt er jaarlijks € 100.000 onttrokken uit deze reserve ter dekking van onderhoudskosten voor dorpshuizen.
   - Een structureel budget instellen voor ambtelijke capaciteit veiligheid (€ 108.000).
   - Een structureel budget instellen voor het aanstellen van een Waddenambtenaar (€ 75.000).
   - Een structureel budget instellen voor een dorpen- en wijkenfonds (€ 300.000).
   - Een investeringsbudget voor klimaatadaptatie (€ 188.000) in 2027 en bijbehorende kapitaalslasten (€ 10.000) vanaf het jaar 2028.
5. In te stemmen met 2 autonome ontwikkelingen:
   - Een structureel budget instellen voor het BOA-bestel vanwege een stelselwijziging (€ 96.000).
   - Een incidenteel budget instellen voor groot onderhoud sportvelden (€ 130.000) met dekking uit de algemene reserve.
6. In te stemmen met het opvoeren van 3 nieuwe majeure projecten: Uitvoering van de spreidingswet, Kapitaalgoederenbeheer en Energieprogramma.
7. In te stemmen met het afvoeren van 2 majeure projecten: Súd Ie en Gemeentelijk mobiliteitsprogramma.
8. De bijgaande en als zodanig gewaarmerkte Begroting 2027 inclusief bijlagen en inclusief de besluitpunten 1 tot en met 7 voor 2027 vast te stellen.

Inleiding

Voor u ligt de begroting van de gemeente Noardeast-Fryslân voor het jaar 2027.
De raad is verplicht om ieder jaar de begroting voor het aankomende jaar vast te stellen en deze voor 15 november aan te bieden aan de Provinsje Fryslân (toezichthouder).
De begroting is niet sluitend; het saldo van structurele baten en lasten leidt tot een nadelig saldo.
Daarom heeft het college een pakket aan maatregelen voorbereid die leiden tot een sluitende begroting voor het jaar 2027. Het pakket aan maatregelen is opgenomen in bijlage 2.
Met inachtneming van het pakket aan maatregelen voor 2027 heeft de gemeente dekking om alle taken te kunnen uitvoeren in 2027.
De gemeente gaat besparen en de OZB gaat omhoog.

Deze begroting bouwt voort op de kadernota 2027 en vertaalt de door de raad vastgestelde kerndoelen naar concrete SMART doelen, waarmee zichtbaar wordt hoe bestuurlijke keuzes worden uitgewerkt in de uitvoering.

Beoogd effect

De gemeenteraad neemt op 5 november 2026 een weloverwogen besluit over de begroting 2027 en het pakket aan maatregelen voor 2027. Het geheel is in evenwicht, er is een voordelig begrotingssaldo van afgerond € 0,86 mln.

Met het vaststellen van de begroting 2027 inclusief alle bijlagen en inclusief het pakket aan maatregelen voor 2027 door uw raad, is het college geautoriseerd om binnen de door de Raad vastgestelde kaders, investeringen te doen en doelen per programma uit te voeren met bijbehorende lasten.

Argumenten

1.1 OZB verhogen met 15%.

Het verhogen van de onroerende zaakbelasting is een noodzakelijke maatregel om de gemeentelijke taken te kunnen bekostigen in 2027. Deze verhoging is bovenop de reguliere inflatiecorrectie.

2.1 Besparingen 2027.

Het college biedt uw raad een lijst met besparingen voor 2027 aan. Ze zijn opgenomen in bijlage 3 bij het raadsvoorstel. Besparingen zijn in 2027 noodzakelijk om een sluitende begroting te bewerkstelligen. Kostenbesparingen, maar ook batenverhogingen zijn onderdeel van de besparingen.

3.1 Overhevelen CDOKE gelden naar de algemene middelen.

Bij het duurzaamheidsproject CDOKE is in 2027 een restant budget die de raad vrij kan besteden. Het college stelt voor om deze gelden over te hevelen naar de algemene gemeentelijke middelen om te gebruiken als dekkingsmiddel voor andere gemeentelijke taken.

4.1 Het instemmen met 6 posten uit het coalitieakkoord.

Budgetten zijn nodig om de uitvoering van het coalitieakkoord mogelijk te maken voor de jaren 2027 tot en met 2030. De ambtelijke capaciteit veiligheid, de waddenambtenaar en dorpen- en wijkenfonds worden structureel opgenomen in de begroting. Procesgelden AZC en het onderhoudsfonds Dorpshuizen worden gedekt via een onttrekking uit de algemene reserve.

+ Procesgelden AZC zijn nodig om de kosten van ambtelijke inzet en inhuur te bekostigen die het gevolg zullen zijn van onderzoek en voorbereiding voor een AZC.
+ Een onderhoudsfonds Dorpshuizen is noodzakelijk om de dorpshuizen duurzaam en verantwoord in stand te houden.
+ Ambtelijke capaciteit veiligheid is noodzakelijk als gevolg van voorbereidingen AZC en coördinatie van Bibob (ondermijning) beleidswerkzaamheden.
+ Het inzetten van de waddenambtenaar versterkt de positie van de gemeente in het waddengebied.
+ Het dorpen – en wijkenfonds draagt bij aan vergroting van leefbaarheid en samenhang binnen de mienskip.
+ De investering in klimaatadaptatie zorgt voor verduurzaming, vergroening en een verbeterde toekomstbestendige leefomgeving in de gemeente. In 2027 staat het dorp Hallum op de planning ten aanzien van herstrating en wegenverbetering. Het is dan efficiënt voor de gemeente om maatregelen van klimaatadaptatie (investering in verduurzaming) mee te nemen in dezelfde planning.

5.1 Het instemmen met 2 autonome ontwikkelingen.

+ Een stelselwijziging in Nederland ten aanzien van uit te voeren taken door het BOA bestel heeft voor de gemeente het gevolg dat er meer capaciteit nodig is voor coördinerende werkzaamheden en om opleidingen en trainingen te kunnen bekostigen. Het BOA team neemt een steeds belangrijkere plaats in binnen de gemeente op het gebied van veiligheid en handhaving. De budgetverhoging is structureel.
+ Een incidenteel budget is nodig om in 2027 groot onderhoud te kunnen uitvoeren op sportvelden.

Het veilig en goed bespeelbaar houden is van belang voor de mienskip. Vanwege het besluit tot het harmonisatiemodel en de droogte van de afgelopen zomer is onderhoud nodig om de kwaliteit van de sportvelden weer op orde te brengen.
De structurele lasten worden meegenomen in de nieuwe Nota kapitaalgoederen.

6.1 Nieuwe majeure projecten.

De begroting voor 2027 is een moment om nieuwe majeure projecten op te voeren vanaf 2027. Deze projecten worden in de Planning & Control cyclus separaat gerapporteerd middels een vast stramien. In bijlage 4 zijn drie nieuwe majeure projecten opgenomen en uitgelegd.

7.1 Af te voeren majeure projecten.

De begroting voor 2027 is tevens een moment om majeure projecten af te voeren welke geheel of nagenoeg geheel zijn afgerond, of waarbij de impact van het project op de financiën van de gemeente en de mienskip in geheel veel geringer is geworden. In het vervolg worden deze projecten als reguliere projecten verwerkt in de planning & controle rapportages.
In bijlage 5 zijn twee af te voeren majeure projecten opgenomen en uitgelegd.

8.1 Het vaststellen van de begroting 2027 en de maatregelen voor 2027.

Door de begroting 2027 vast te stellen, inclusief bijlagen en de maatregelen zoals opgenomen in bijlage 2 voldoet de gemeente aan de voorwaarde om een sluitende begroting vast te stellen.
Het resultaat voor 2027 inclusief maatregelen bedraagt afgerond € 0,86 miljoen positief.

Het meerjarenperspectief sluit helaas niet en is vanaf het jaar 2028 meerjarig negatief.
De voorliggende begroting & maatregelen voldoen aan de toezichteisen van de Provinsje Fryslân; de eerste jaarschijf van de begroting dient structureel en reëel sluitend te zijn, en dat is gerealiseerd.

Met het vaststellen van de begroting autoriseert de raad de bruto investeringskredieten die zijn opgenomen in de begroting. Het betreft zowel nieuwe investeringen als noodzakelijke vervangingsinvesteringen en deze zijn opgenomen in de bijlagen van het begrotingsboekwerk.

Toetsing aan Omgevingsvisie

Niet van toepassing.

Kanttekeningen en risico's

+ De meerjarenbegroting vanaf 2028 is niet sluitend. Onderzoek naar besparingen vanaf 2028 zijn noodzakelijk, dat zal een onderdeel worden voor de Kadernota 2028.
+ Globale ontwikkelingen, oorlogen en spanningen leiden tot voortdurende prijsinflatie. Ook de gemeente kan geconfronteerd worden met risico's dat budgetten onder spanning komen te staan vanaf 2027 omdat prijsstijgingen hoger kunnen uitvallen dan voorzien. Waarbij een aanvullend risico is dat het Rijk niet alle kostenstijgingen gaat compenseren.
+ De uitkomst van de Nota kapitaalgoederen wordt bekend in de loop van het jaar 2027 (en kan dus niet in deze begroting 2027 worden verwerkt). De nota zou kunnen leiden tot extra investeringen of hogere investeringen; en hogere kapitaalslasten en hogere onderhoudslasten vanaf 2028.

Financiën

Zie de bijgesloten Begroting 2027 en het pakket aan Maatregelen voor 2027.
Na verwerking van alle voorgestelde maatregelen 2027 zijn hieronder weergegeven de uitkomsten van de structurele begrotingssaldo's en het verloop van de algemene reserve.

Structurele positie
De uitkomsten van de structurele begrotingssaldo's per jaar staan in de onderstaande tabel vermeld.

Overzicht structurele positie	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Begrotingssaldo :				
Bedragen x € 1.000				
Begroting 2027 - 2030	**€ -2.634**	**€ -7.587**	**€ -8.492**	**€ -6.307**
Maatregelen voor Begroting 2027 :				
1)) OZB verhoging	€ 2.033	€ 2.033	€ 2.033	€ 2.033
2)) Besparingen	€ 1.559	€ 1.726	€ 1.729	€ 1.729
3)) Restsaldo project CDOKE 2027 naar algemene middelen	€ 485	€ -	€ -	€ -
4)) Coalitieakkoord 2026 - 2030				
- Ambtelijke capaciteit veiligheid	€ -108	€ -108	€ -108	€ -108
- Waddenambtenaar	€ -75	€ -75	€ -75	€ -75
- Dorpen - en wijkenfonds	€ -300	€ -300	€ -300	€ -300
- Klimaatadaptatie	€ -	€ -10	€ -10	€ -10
5)) Autonome ontwikkelingen				
- BOA-bestel	€ -96	€ -96	€ -96	€ -96
Subtotaal Maatregelen	**€ 3.498**	**€ 3.170**	**€ 3.173**	**€ 3.173**
Begrotingssaldo na maatregelen :	**€ 864**	**€ -4.417**	**€ -5.319**	**€ -3.134**

Incidentele positie
Hieronder staat vermeld de tabel van de algemene reserve met het verloop van 2026 tot en met 2030.

Algemene Reserve (Vrij besteedbaar) meerjaren verloop 2026 - 2030					
(Bedragen x € 1.000)	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Beginstand per 1-1	**13.758**	**8.411**	**6.284**	**1.753**	**-3.639**
Geraamde toevoegingen	708	0	0	0	0
Toevoeging resultaat 2025	17.772				
Geraamde onttrekkingen	-22.699	-2.390	-114	-73	0
Geraamd saldo toevoegingen / onttrekkingen	*-4.219*	*-2.390*	*-114*	*-73*	*0*
Prognose begrotingsresultaat 2026	-1.128				
Subtotaal eindstand per 31-12	**8.411**	**6.021**	**6.170**	**1.680**	**-3.639**
Begrotingssaldo	0	-2.634	-7.587	-8.492	-6.307
Maatregelen 2027 :					
Procesgeld AZC		-200			
Onderhoudsfonds dorpshuizen		-400			
Extra groot onderhoud sportvelden		-130			
Incidentele besparingen 2027		129			
Impact structurele maatregelen 2027 : verbetering begrotingssaldo :		3.498	3.170	3.173	3.173
begrotingssaldo na maatregelen :	**0**	**864**	**-4.417**	**-5.319**	**-3.134**
Prognose eindstand per 31-12	**8.411**	**6.284**	**1.753**	**-3.639**	**-6.773**

Vervolg en planning
Na vaststelling door uw Raad wordt de begroting verstuurd naar de toezichthouder inzake financiën: Provinsje Fryslân. De aanlevering bij de provincie dient voor 15 november 2026 plaats te vinden.

Communicatie + Participatie
Er zal een persbericht namens de gemeente uitgaan. Daarnaast zal op de gemeentepagina en in de huis-aan-huis bladen aandacht besteed worden aan de begroting 2027 en de gevolgen voor onze inwoners.
Op 7 oktober 2026 wordt er voor uw Raad een programmamarkt begroting georganiseerd.

Bijlagen
1. Begroting 2027 met alle bijbehorende bijlagen;
2. Lijst met Maatregelen 2027;
3. Besparingenlijst 2027;
4. Nieuwe Majeure projecten;
5. Af te voeren Majeure projecten.

Dokkum, 28 september 2026

Burgemeester en wethouders van de gemeente Noardeast-Fryslân,

de secretaris, H.J.C.M Verbunt MBA de burgemeester, mr. J.G. Kramer

Raadsbesluit

2026 / 2026-239190

De raad van de gemeente Noardeast-Fryslân,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 28 september 2026;

gelet op het bepaalde in artikel 191 van de Gemeentewet;

Besluit:

1. In te stemmen met een OZB verhoging van 15% voor 2027 (€ 2.033.500).
2. In te stemmen met de besparingen voor 2027 (structureel: € 1.558.738 en incidenteel: € 129.396).
3. In te stemmen met het overhevelen van het vrije gedeelte van het project budget CDOKE naar de algemene middelen van de gemeente (€ 485.000).
4. In te stemmen met de onderstaande 6 posten uit het coalitieakkoord:
   - Budget instellen voor procesgeld AZC (€ 200.000) met dekking uit de algemene reserve.
   - Budget instellen voor een onderhoudsfonds Dorpshuizen (€ 400.000) met dekking uit de algemene reserve. Waarbij de raad tevens instemt met het instellen van een nieuwe bestemmingsreserve ‘Onderhoudsfonds Dorpshuizen’. In 2027 wordt eenmalig € 400.000 gestort in deze reserve en gedurende de jaren 2027 tot en met 2030 wordt er jaarlijks € 100.000 onttrokken uit deze reserve ter dekking van onderhoudskosten voor dorpshuizen.
   - Een structureel budget instellen voor ambtelijke capaciteit veiligheid (€ 108.000).
   - Een structureel budget instellen voor het aanstellen van een Waddenambtenaar (€ 75.000).
   - Een structureel budget instellen voor een dorpen- en wijkenfonds (€ 300.000).
   - Een investeringsbudget voor klimaatadaptatie (€ 188.000) in 2027 en bijbehorende kapitaalslasten (€ 10.000) vanaf het jaar 2028.
5. In te stemmen met 2 autonome ontwikkelingen:
   - Een structureel budget instellen voor het BOA-bestel vanwege een stelselwijziging (€ 96.000).
   - Een incidenteel budget instellen voor groot onderhoud sportvelden (€ 130.000) met dekking uit de algemene reserve.
6. In te stemmen met het opvoeren van 3 nieuwe majeure projecten: Uitvoering van de spreidingswet, Kapitaalgoederenbeheer en Energieprogramma.
7. In te stemmen met het afvoeren van 2 majeure projecten: Súd Ie en Gemeentelijk mobiliteitsprogramma.
8. De bijgaande en als zodanig gewaarmerkte Begroting 2027 inclusief bijlagen en inclusief de besluitpunten 1 tot en met 7 voor 2027 vast te stellen.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Noardeast-Fryslân in zijn openbare vergadering d.d. 5 november 2026.

De raad voornoemd,
de griffier,

de voorzitter,

mr. S.K. Dijkstra

mr. J.G. Kramer